

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
VOLUME-2, ISSUE-1
TA'LIMDA DINIY TARBIYA VA UNING AHAMIYATI**

Unarova Mohichehra Saydulla qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Pedagogika va psixologiya yo`nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim jarayonida diniy tarbiyaning o'rni va ahamiyati ilmiy-pedagogik nuqtayi nazardan tahlil qilinadi. Diniy tarbiya nafaqat shaxsning ma'naviy kamolotini ta'minlash, balki uning axloqiy-ruhiy barqarorligini shakllantirishda muhim omil ekani asoslanadi. Maqolada ta'lim va tarbiya uyg'unligi, diniy qadriyatlarning inson hayotiga ijobiy ta'siri hamda ularning pedagogik ahamiyati haqida ilmiy dalillarga asoslangan holda fikr yuritiladi. Maqolada diniy tarbiya va ta'lim o'rtasidagi farqlar o'rganiladi va tahlilga tortiladi.

Kalit so'z: ta'lim, diniy tarbiya, axloqiy tarbiya, integratsiya, hadis.

Zamonaviy ta'lim jarayonida insonning ma'naviy va axloqiy tarbiyasi katta ahamiyat kasb etadi. Ilm-fan va texnologiya taraqqiy etayotgan hozirgi davrda yosh avlodning nafaqat bilimli, balki ma'naviy barkamol bo'lishi ham dolzarb masala hisoblanadi. Shu jihatdan ta'lim jarayonida diniy tarbiyaning o'rni va ahamiyati alohida e'tiborga loyiq. Lekin hozirgi rivojlanayotgan zamonda yoshlarimiz diniy va dunyoviy ta'limni almashtirib qo'ymasligi kerak degan fikirdaman. Ya'ni biz o'rganayotgan va qo'llayotgan dunyoviy bilimlarga diniy tarbiyamiz asos bo'lib xizmat qilishimiz kerak. Diniy tarbiya inson ongida ezgulik, adolat, halollik va mehr-oqibat kabi fazilatlarni shakllantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. U yoshlarni axloqiy yetuklik sari yo'naltirib, ularning ijtimoiy hayotda to'g'ri yo'l tutishlariga yordam beradi. Diniy tarbiyaning ta'lim jarayoniga integratsiya qilinishi nafaqat shaxsiy, balki ijtimoiy munosabatlarning mustahkamlanishiga ham xizmat qiladi. Chunki diniy qadriyatlar insonlar o'rtasida o'zaro hurmat va hamjihatlikni shakllantiradi. Tarixiy jihatdan olib qaralganda, ta'lim va tarbiya doimo bir butun jarayon sifatida qaralgan bo'lib, diniy bilimlar inson kamoloti yo'lida muhim omil bo'lib xizmat qilgan. Islom ta'limotida ham ilm olish va ma'naviy poklanish bir-biri bilan uzviy bog'liq ekani ta'kidlangan. Shu bois, diniy tarbiya ta'lim jarayonida axloqiy normalarning shakllanishi va mustahkamlanishida muhim o'rin tutadi. Hozirgi kunda ko'plab mamlakatlarda diniy ta'lim va tarbiya tizimining ahamiyati yanada oshib bormoqda. Ushbu ilmiy maqola ta'lim tizimidagi diniy tarbiyaning o'rnini tahlil qilish, uning jamiyat va yosh avlod hayotidagi ahamiyatini yoritish hamda zamonaviy ta'lim jarayonida diniy tarbiyani samarali joriy etishning afzalliklarini ko'rsatishga qaratiladi.

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
VOLUME-2, ISSUE-1**

Ta'limda diniy tarbiyaning ahamiyati juda katta bo'lib, u insonning ma'naviy, axloqiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Diniy tarbiya insonning dunyoqarashi, qadriyatlari va hayotga bo'lgan munosabatini shakllantirishda katta ta'sirga ega. Tarixiy jihatdan olib qaraganda, diniy ta'lim qadimgi davrlardan beri jamiyatning ajralmas qismi bo'lib kelgan va insoniyat taraqqiyotida muhim omillardan biri hisoblangan. Diniy tarbiya insonni yaxshilikka, halollikka, adolatga va sabr-toqatga o'rgatadi. Bu tarbiya inson ongida axloqiy tamoyillarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Diniy tarbiya orqali inson o'zining jamiyatdagi o'rnini anglaydi va o'ziga yuklatilgan mas'uliyatni his qiladi. Jamiyat taraqqiyotida diniy tarbiyaning tutgan o'rni beqiyos bo'lib, u insonlar o'rtasidagi hamjihatlikni mustahkamlash, tinchlik va totuvlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Diniy ta'lim insonning ichki dunyosini boyitib, uni ma'naviy kamolot sari yetaklaydi. Zamonaviy ta'lim tizimida diniy tarbiyaning o'rni tobora ortib bormoqda. Ko'pgina mamlakatlarda diniy ta'lim davlat ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida qaraladi. Diniy tarbiya o'quvchilarga nafaqat bilim, balki odob-axloq normalarini ham o'rgatadi. Bu esa yosh avlodni axloqiy jihatdan yetuk, vatanparvar va ma'naviy barkamol shaxs sifatida tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi. Diniy ta'limning asosiy maqsadi insonni axloqiy yetuklikka erishishga yo'naltirishdir. Diniy tarbiya insonni ma'naviy kamolot sari yetaklaydi va uning qalbida insoniylik fazilatlarini shakllantiradi. Ta'lim jarayonida diniy tarbiyaning qo'llanilishi o'quvchilarning ma'naviy olamini boyitish va ularning ijtimoiy munosabatlarini yaxshilashga xizmat qiladi. Diniy ta'lim yoshlarni axloqiy va ma'naviy jihatdan tarbiyalashda eng samarali vositalardan biridir. Bugungi kunda ko'plab mamlakatlarda diniy ta'lim davlat ta'lim tizimiga integratsiya qilingan bo'lib, u o'quvchilarga nafaqat diniy bilim, balki umuminsoniy qadriyatlarni ham o'rgatadi. Diniy tarbiya insonning axloqiy jihatdan yetuk shaxs sifatida shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Diniy tarbiya inson qalbida mehr-oqibat, vatanparvarlik, sabr-toqat va insoniylik fazilatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Diniy ta'lim orqali yoshlar o'zlarining ijtimoiy majburiyatlarini anglaydilar va jamiyatga foydali shaxslar bo'lib yetishadilar. Diniy tarbiya insonni yomon illatlardan saqlashga yordam beradi. Axloqiy me'yorlarni o'zida mujassam etgan diniy tarbiya yoshlarga to'g'ri yo'l ko'rsatib, ularning harakatlarini ma'naviy me'yorlarga moslashishiga xizmat qiladi. Diniy ta'lim insonni axloqiy yetuklik sari yo'naltirib, uning ichki dunyosini boyitadi. Bu ta'lim jarayoni insonni haqiqatga intilish, halollik, samimiylik va adolat kabi ezgu fazilatlar sari yetaklaydi. Diniy tarbiya jamiyatda tartib-intizomni saqlash va adolatni qaror toptirishda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonida diniy tarbiyaning ahamiyati shundaki, u insonni hayotning qiyinchiliklariga chidamli bo'lishga o'rgatadi. Diniy tarbiya insonni o'zining ichki dunyosini boyitishga, axloqiy yetuklikka erishishga va

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
VOLUME-2, ISSUE-1**

jamiyatga foydali shaxs bo'lishga undaydi. Diniy ta'lim yosh avlodni ezgulik sari yetaklaydi va ularning qalbida insoniylik fazilatlarini shakllantiradi. Diniy tarbiya insonning ichki dunyosini boyitish bilan birga, uning ijtimoiy hayotdagi faolligini ham oshiradi. Diniy tarbiya orqali inson o'zining hayotiy maqsadlarini anglaydi va kelajakka ishonch bilan qaraydi. Diniy ta'lim insonni adolatli, halol, sabrli va mehnatsevar bo'lishga o'rgatadi. Ta'lim jarayonida diniy tarbiyaning qo'llanilishi insonning ma'naviy kamoloti yo'lida katta ahamiyatga ega. Diniy ta'lim insonni yaxshi xulq-atvorli, odobli va ma'naviy jihatdan yetuk shaxs sifatida tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi. Diniy tarbiya inson qalbida mehr-oqibat va ezgulikni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu ta'lim jarayoni insonning hayotiy tamoyillarini mustahkamlash va uning axloqiy rivojlanishiga yordam beradi. Diniy tarbiya insonning qalbida insoniylik, rahm-shafqat va mehr-oqibat tuyg'ularini shakllantiradi.

Diniy ta'limning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni beqiyos bo'lib, u insonni yaxshilik sari yetaklaydi. Diniy tarbiya orqali inson o'zining hayotiy vazifalarini anglaydi va jamiyatga foydali bo'lishga intiladi. Diniy ta'lim insonni ma'naviy jihatdan boyitish bilan birga, uning ijtimoiy hayotdagi faolligini ham oshiradi. Bu ta'lim jarayoni insonning hayotiy tamoyillarini shakllantirishga xizmat qiladi. Diniy tarbiya insonni halollik, adolat, sabr-toqat kabi fazilatlar sari yetaklaydi. Diniy ta'lim yosh avlodni axloqiy yetuklik sari yo'naltiradi va ularning jamiyatga foydali shaxs bo'lishlariga yordam beradi. Bu ta'lim jarayoni insonning ichki dunyosini boyitish va uning hayotiy qadriyatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Diniy tarbiya inson qalbida mehr-oqibat, sabr, adolat va insoniylik tuyg'ularini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu ta'lim jarayoni yosh avlodni axloqiy jihatdan yetuk shaxslar sifatida tarbiyalashda katta ahamiyatga ega. Diniy ta'lim insonni jamiyatda adolatli, halol va mas'uliyatli shaxs sifatida shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu ta'lim jarayoni insonning axloqiy rivojlanishiga xizmat qilib, uning hayotiy tamoyillarini mustahkamlashga yordam beradi. Diniy tarbiya insonning qalbida insoniylik fazilatlarini shakllantirish va uning ma'naviy kamolotini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu ta'lim jarayoni insonni yaxshilik sari yetaklash va uning ichki dunyosini boyitishga xizmat qiladi. Diniy tarbiya jamiyat taraqqiyotida katta o'rin tutib, insonlarning axloqiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf (1947-2015) O'zbekistonning taniqli diniy olimi bo'lib, diniy ta'limni zamonaviy pedagogika bilan uyg'unlashtirishga harakat qilgan. U ta'lim va tarbiya jarayonida diniy qadriyatlar va axloqiy me'yorlarning ahamiyatini o'rgangan. U shuningdek, ilmning maqsadi faqat bilim olish emas, balki o'rganilgan bilimlar asosida yaxshilik qilishni ham nazarda tutgan. Allomaning fikrlariga ko'ra:

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
VOLUME-2, ISSUE-1**

"Diniy ta'lim nafaqat ilm o'rganish, balki yurakni poklash va insonni yaxshi tarafga yo'naltirishdir."

Xulosa qilib aytganda ota-onalar – diniy tarbiyaning birinchi ustozlari. Shunday ekan diniy tarbiya va ta'lim tushunchasi bir-biri bilan chambarchas bog'liq tushunchalar bo'lib, bu ikki tamoil yoshlikdan ongimizga singdiriladi va shu orqali dunyoqarashimiz rivojlanadi. Diniy va dunyoviy ta'lim bir zailda olib borilishi insonni komil inson, mukammal shaxs sifatida tarbiya topishiga asos bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf "Odoblarxazinasini" T.2023 yil
2. Egamberdiyeva N M "Zamonaviy oilada, farzand tarbiyasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish masalalari" mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari to'plamidan. 30-sentabr, 2021-yil.
3. Shoumarov G'.B. Oila psixologiyasi. (Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun o'quv qo'llanma). / G'.B. Shoumarov tahriri ostida. – T.:«Sharq», 2008.–296-b.